

Godkjente yrkessykdommer

Det er to parallelle erstatningssystemer for personer som får yrkesskade eller yrkessykdom, Folketrygden og Yrkesskadeforsikringen. Yrkesskaderegisteret i Rikstrygdeverket (RTV) har hittil ikke kunnet levere data over antall godkjente yrkessykdommer, men dette er planlagt i forbindelse med Nasjonal overvåking av arbeidsmiljø og –helse (NOA), som nå etableres ved STAMI.

RTV har imidlertid data over uførepensjonister med yrkesskadefordeler (dvs. de med yrkesskade/-sykdom som har såpass stor grad av uførhet at de har hel eller delvis uførepensjon). Ved utgangen av 2003 var totalt 37 ”oljearbeidere” uførepensjonister med yrkesskadefordeler (prevalens), hvorav 5 nye var tilkommet i 2003 (insidens). Med ”oljearbeider” menes de som er registrert med NYK-kode 53 (Nordisk yrkesklassifisering). Hvilke yrker og arbeidsområder på sokkelen dette omfatter, er ikke kjent, heller ikke hvor mange dette er, men det er helt klart at ”oljearbeidere” bare utgjør en del av dem som arbeider på sokkelen. Yrkeskode mangler dessuten for 16 % i registeret. Dette betyr at det reelle antall uførepensjonister med yrkesskadefordeler fra sokkelen sannsynligvis er vesentlig høyere.

I tillegg er det bare en liten del av dem som egentlig har rett til yrkesskadetrygd, som søker og får det. En undersøkelse viste at for pleuramesoteliom (kreft i lungehinnen), som i de fleste tilfeller skyldes yrkesmessig asbesteksponering, var det maksimum en tredel som hadde fått yrkesskadetrygd (Wergeland og medarbeidere, 1997). For sykdommer som ikke har like sterk sammenheng med arbeid som mesoteliom, vil det sannsynligvis være enda lavere andel. Denne undersøkelsen gjelder landet som helhet. Det er ikke kjent om det forholder seg annerledes for offshore-grupper.

RTV vil bare oppgi diagnose for grupper av en viss størrelse, og de diagnosegrupper som oppgis blant menn (36 av de 37 tilfellene), er skader, forgiftninger og vold (17 tilfeller), muskelskjelettlidelser (11), psykiske lidelser (3) og andre diagnoser (5). På bakgrunn av disse diagnosegruppene er det vanskelig å anslå om noen av tilfellene er forårsaket av eksponering for kjemikalier.

RTVs yrkesskaderegister kan i dag altså gi lite informasjon om helseskader forårsaket av kjemikalie-eksponering, men vil kunne gi mer i nær framtid. Arbeidsgruppen vil anbefale at en forsøker å utnytte denne muligheten til å få mer kunnskap på dette området. Det er imidlertid også viktig at de som utvikler sykdom forårsaket av arbeid, får konstatert denne sammenhengen, og at de som har rett til yrkesskadetrygd, kjenner sine rettigheter slik at de kan søke om dette.

DAYSY er yrkesskaderegisteret for store norske forsikringsselskaper med størstedelen av det norske markedet. Det omfatter ikke mindre norske selskaper og utenlandske selskaper som tegner yrkesskadeforsikring i Norge. I årene 1996–1998 benyttet operatørselskaper på sokkelen i større grad utenlandske forsikringsselskaper, og dette påvirker registreringen i DAYSY. Forsikringstakerne (virksomheter med yrkesskadeforsikring) er anonyme. Det er derfor stort sett ukjent hvilke selskaper som dekkes, og hvor stor andel av de ansatte på sokkelen som omfattes, men det er kjent at Statoil er eget ”captive” og ikke rapporterer inn til registeret.

I DAYSY registreres skadesaker der selskapet antar at utbetalingen vil overstige 500 kr. Disse utgjør ca. 40 % av de meldte skadene. I de 12 årene 1991–2002 var det (per mars 2005)

registrert 73 sykdommer i *oljenæringen* (næringskode ISIC 22, omfatter mer enn sokkelen), hvorav 28 sykdommer blant *oljearbeidere* (NYK-kode 53, bare en del av sokkelen) (se tabellen nedenfor). Blant dem som var i oljenæringen (ISIC 22), men som ikke var oljearbeidere (NYK 53), var det mange som hadde bygg- og anleggsarbeid, og disse har sannsynligvis hatt sitt arbeid på sokkelen. Det fantes imidlertid også oljearbeidere som var registrert på andre næringer, bl.a. industrivirksomhet og transport. Disse er ikke med i tabellen, men skulle muligens ha vært det.

Diagnose	Antall sykdommer	
	Oljenæring	Oljearbeider
Forgiftning, kjemisk påvirkning	12	4
Allergiske hudsykdommer	8	2
Nedsatt hørsel	3	2
Lungesykdom pga. finfordelt støv	9	4
Uoppgitt	41	16
Sum	73	28

Alle de oppgitte diagnosene i tabellen kan ha sammenheng med kjemikalieeksponering, med unntak av nedsatt hørsel (selv om løsemidler kan forsterke den hørselsskadelige effekten av støy), dvs. 29 tilfeller i oljenæringen, hvorav 10 tilfeller blant oljearbeidere. Det er et visst etterslep av meldinger, og det endelige antall kan bli noe høyere.

Fordi DAYSY bare dekker en del av selskapene på sokkelen, og fordi denne andelen er ukjent, er det også vanskelig å anslå det reelle omfanget av yrkessykdom på bakgrunn av dette registeret. Det som imidlertid er sikkert, er at det er en del større enn det tallene ovenfor viser.